

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

30 aprilie 2024*

„Trimitere preliminară – Cooperare judiciară în materie penală – Directiva 2014/41/UE – Ordin european de anchetă în materie penală – Obținerea de probe aflate deja în posesia autorităților competente ale statului executant – Condiții de emitere – Serviciu de telecomunicații criptate – EncroChat – Necesitatea deciziei unui judecător – Utilizarea unor probe obținute cu încălcarea dreptului Uniunii”

În cauza C-670/22,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Landgericht Berlin (Tribunalul Regional din Berlin, Germania), prin decizia din 19 octombrie 2022, primită de Curte la 24 octombrie 2022, în procedura penală împotriva lui

M.N.,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, domnul L. Bay Larsen, vicepreședinte, doamnele A. Prechal și K. Jürimäe (raportoare), domnii C. Lycourgos, T. von Danwitz și Z. Csehi și doamna O. Spineanu-Matei, președinți de cameră, domnii M. Ilešič, J.-C. Bonichot, I. Jarukaitis, A. Kumin și D. Gratsias, doamna M. L. Arastey Sahún și domnul M. Gavalec, judecători,

avocat general: doamna T. Ćapeta,

grefier: domnul D. Dittert, șef de unitate, și doamna K. Hötzel, administratoare,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 4 iulie 2023,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Staatsanwaltschaft Berlin, de R. Pützhoven și J. Raupach, în calitate de agenți;
- pentru M.N., de S. Conen, Rechtsanwalt;
- pentru guvernul german, de J. Möller, P. Busche și M. Hellmann, în calitate de agenți;
- pentru guvernul ceh, de L. Halajová, M. Smolek și T. Suchá, în calitate de agenți;
- pentru guvernul estonian, de M. Kriisa, în calitate de agent;

* Limba de procedură: germana.

- pentru Irlanda, de M. Browne, Chief State Solicitor, M. A. Joyce și D. O'Reilly, în calitate de agenți, asistați de D. Fennelly, BL;
 - pentru guvernul spaniol, de A. Gavela Llopis și A. Pérez-Zurita Gutiérrez, în calitate de agenți;
 - pentru guvernul francez, de G. Bain, R. Bénard, B. Dourthe, B. Fodda și T. Stéhelin, în calitate de agenți;
 - pentru guvernul maghiar, de M. Z. Fehér, în calitate de agent;
 - pentru guvernul neerlandez, de M. K. Bulterman, A. Hanje și J. Langer, în calitate de agenți;
 - pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;
 - pentru guvernul suedez, de F.-L. Göransson și H. Shev, în calitate de agenți;
 - pentru Comisia Europeană, de H. Leupold, M. Wasmeier și F. Wilman, în calitate de agenți,
- după ascultarea concluziilor avocatei generale în ședința din 26 octombrie 2023,
- pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 2 litera (c), a articolului 6 alineatul (1) și a articolului 31 din Directiva 2014/41/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind ordinul european de anchetă în materie penală (JO 2014, L 130, p. 1), precum și a principiilor echivalenței și efectivității.
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul procedurii penale inițiate împotriva lui M.N. și privește legalitatea a trei ordine europene de anchetă emise de Generalstaatsanwaltschaft Frankfurt am Main (Parchetul General din Frankfurt am Main, Germania) (denumit în continuare „Parchetul General din Frankfurt”).

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 2002/58/CE

- 3 Articolul 15 alineatul (1) din Directiva 2002/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2002 privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice (Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice) (JO 2002, L 201, p. 37, Ediție specială, 13/vol. 36, p. 63) enunță:

„Statele membre pot adopta măsuri legislative pentru a restrânge sfera de aplicare a drepturilor și obligațiilor prevăzute la articolul 5, articolul 6, articolul 8 alineatele (1), (2), (3) și (4) și articolul 9 ale prezentei directive, în cazul în care restrângerea lor constituie o măsură necesară, corespunzătoare și

proporțională în cadrul unei societăți democratice pentru a proteja securitatea națională (de exemplu siguranța statului), apărarea, siguranța publică sau pentru prevenirea, investigarea, detectarea și urmărirea penală a unor fapte penale sau a folosirii neautorizate a sistemelor de comunicații electronice, în conformitate cu articolul 13 alineatul (1) al Directivei 95/46/CE [a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date (JO 1995, L 281, p. 31, Ediție specială, 13/vol. 17, p. 10)]. [...] Toate măsurile menționate în acest alineat trebuie să fie conforme cu principiile generale ale legislației comunitare, inclusiv cu cele menționate la articolul 6 alineatele (1) și (2) [TUE].”

Directiva 2014/41

4 Considerentele (2), (5)-(8), (19) și (30) ale Directivei 2014/41 au următorul cuprins:

„(2) În temeiul articolului 82 alineatul (1) [TFUE], cooperarea judiciară în materie penală în cadrul Uniunii [Europene] se bazează pe principiul recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești și a deciziilor judiciare, care este considerat, începând cu Consiliul European de la Tampere din 15-16 octombrie 1999, ca fiind piatra de temelie a cooperării judiciare în materie penală în cadrul Uniunii.

[...]

(5) De la adoptarea Deciziilor-cadru [2003/577/JAI a Consiliului din 22 iulie 2003 privind executarea în Uniunea Europeană a ordinelor de înghețare a bunurilor sau a probelor (JO 2003, L 196, p. 45, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 125)] și [2008/978/JAI a Consiliului din 18 decembrie 2008 privind mandatul european de obținere a probelor în scopul obținerii de obiecte, documente și date în vederea utilizării acestora în cadrul procedurilor în materie penală (JO 2008, L 350, p. 72)], a devenit evident faptul că actualul cadru de strângere a probelor este prea fragmentat și complicat. În consecință, se impune o nouă abordare.

(6) În cadrul Programului de la Stockholm adoptat de Consiliul European la 10-11 decembrie 2009, acesta a considerat că ar trebui să se urmărească instituirea unui sistem cuprinzător pentru obținerea probelor în cazurile cu o dimensiune transfrontalieră, pe baza principiului recunoașterii reciproce. Consiliul European a arătat că instrumentele existente în acest domeniu constituie un regim fragmentar și că este necesară o nouă abordare, bazată pe principiul recunoașterii reciproce, dar care să ia în considerare și flexibilitatea sistemului tradițional de asistență judiciară reciprocă. În consecință, Consiliul European a solicitat un sistem cuprinzător care să înlocuiască toate instrumentele existente în acest domeniu, inclusiv Decizia-cadru 2008/978/JAI a Consiliului, care să includă pe cât posibil toate tipurile de probe și care să prevadă termene pentru aplicare și să limiteze pe cât posibil motivele de refuz.

(7) Această nouă abordare este bazată pe un instrument unic numit ordinul european de anchetă. Un ordin european de anchetă urmează să fie emis în scopul desfășurării uneia sau mai multor măsuri de investigare specifice în statul care execută ordinul european de anchetă (denumit în continuare «statul executant») în vederea strângerii de probe. Aceasta include obținerea de probe care sunt deja în posesia autorității executante.

- (8) Ordinul european de anchetă ar trebui să aibă un domeniu de aplicare orizontal și, în consecință, să se aplice tuturor măsurilor de investigare destinate strângerii de probe. Totuși, instituirea unei echipe comune de anchetă și strângerea de probe în cadrul unei astfel de echipe necesită norme specifice care sunt mai eficient tratate în mod separat. Prin urmare, fără a aduce atingere aplicării prezentei directive, instrumentele existente ar trebui să se aplice în continuare acestui tip de măsură de investigare.

[...]

- (19) Crearea unui spațiu de libertate, securitate și justiție în cadrul Uniunii se bazează pe încredere reciprocă și pe o prezumție de respectare de către statele membre a dreptului Uniunii și, în particular, a drepturilor fundamentale. Cu toate acestea, această prezumție este relativă. În consecință, dacă există motive temeinice pentru a considera că executarea unei măsuri de investigare indicată în ordinul european de anchetă ar duce la încălcarea unui drept fundamental al persoanei în cauză și că statul executant nu și-ar respecta obligațiile în ceea ce privește protejarea drepturilor fundamentale recunoscute în Cart[a drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare «carta»)], executarea ordinului european de anchetă ar trebui refuzată.

[...]

- (30) Posibilitățile de cooperare în temeiul prezentei directive privind interceptarea telecomunicațiilor nu ar trebui să se limiteze la conținutul acestora, ci ar trebui să vizeze, de asemenea, colectarea de date privind traficul și localizarea asociate cu aceste telecomunicații, permițând autorităților competente să emită un ordin european de anchetă în scopul obținerii unor date mai puțin intruzive privind telecomunicațiile. Un ordin european de anchetă emis în vederea obținerii de date privind istoricul traficului și al localizării în legătură cu telecomunicațiile ar trebui tratat în cadrul regimului general referitor la executarea ordinului european de anchetă și poate fi considerat, în funcție de dreptul intern al statului executant, drept o măsură de investigare cu caracter coercitiv.”

- 5 Intitulat „Ordinul european de anchetă și obligația de executare a acestuia”, articolul 1 din această directivă prevede:

„(1) Ordinul european de anchetă reprezintă o decizie judiciară emisă sau validată de o autoritate judiciară a unui stat membru (denumit în continuare «statul emitent») pentru a pune în aplicare una sau mai multe măsuri de investigare specifice într-un alt stat membru (denumit în continuare «statul executant») în vederea obținerii de probe în conformitate cu prezenta directivă.

Ordinul european de anchetă poate fi emis și pentru obținerea de probe care se află deja în posesia autorităților competente ale statului executant.

(2) Statele membre execută ordinul european de anchetă pe baza principiului recunoașterii reciproce și în conformitate cu prezenta directivă.”

- 6 Potrivit articolului 2 din directiva menționată, intitulat „Definiții”:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

[...]

- (c) «autoritate emitentă» înseamnă:
- (i) un judecător, o instanță judecătorească, un judecător de instrucție sau un procuror competent pentru cauza vizată sau
 - (ii) orice altă autoritate competentă, astfel cum este definită de către statul emitent, care acționează, în cazul respectiv, în calitate de autoritate de anchetă în cadrul procedurilor penale, care are competența să dispună strângerea de probe în conformitate cu dreptul intern. În plus, înainte de a fi transmis autorității executante, ordinul european de anchetă este validat, după examinarea conformității sale cu condițiile pentru emiterea unui ordin european de anchetă în temeiul prezentei directive, în special condițiile prevăzute la articolul 6 alineatul (1), de către un judecător, o instanță judecătorească, un judecător de instrucție sau un procuror din statul emitent. În cazul în care ordinul european de anchetă a fost validat de o autoritate judiciară, autoritatea respectivă poate fi considerată, de asemenea, autoritate emitentă în sensul transmiterii ordinului european de anchetă;
- (d) «autoritate executantă» înseamnă o autoritate care are competența de a recunoaște un ordin european de anchetă și de a asigura executarea acestuia în conformitate cu prezenta directivă și cu procedurile aplicabile într-o cauză internă similară. Altfel de proceduri pot necesita o autorizare din partea unei instanțe din statul executant, atunci când dreptul intern al acestuia prevede acest lucru.”
- 7 Articolul 4 din aceeași directivă, intitulat „Tipuri de proceduri pentru care poate fi emis ordinul european de anchetă”, enunță:
- „Ordinul european de anchetă poate fi emis:
- (a) în cazul procedurilor penale inițiate de către o autoritate judiciară sau care pot fi inițiate în fața unei autorități judiciare cu privire la o infracțiune în temeiul dreptului intern al statului emitent;
- [...]”
- 8 Articolul 6 din Directiva 2014/41, intitulat „Condițiile pentru emiterea și transmiterea unui ordin european de anchetă”, dispune:
- „(1) Autoritatea emitentă poate emite un ordin european de anchetă numai dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:
- (a) emiterea ordinului european de anchetă este necesară și proporțională față de scopul procedurilor menționate la articolul 4, ținând cont de drepturile persoanei suspectate sau acuzate și
 - (b) măsura sau măsurile de investigare indicate în ordinul european de anchetă ar putea fi dispuse în același condiții într-o cauză internă similară.
- (2) Condițiile menționate la alineatul (1) sunt evaluate, în fiecare caz, de către autoritatea emitentă.
- (3) În cazul în care o autoritate executantă are motive să creadă că nu au fost îndeplinite condițiile prevăzute la alineatul (1), aceasta poate consulta autoritatea emitentă cu privire la

importanța executării ordinului european de anchetă. După această consultare, autoritatea emitentă poate decide să retragă ordinul european de anchetă.”

- 9 Articolul 14 din această directivă, intitulat „Căi de atac”, are următorul cuprins:

„(1) Statele membre se asigură că măsurilor de investigare indicate în ordinul european de anchetă le sunt aplicabile căile de atac echivalente celor disponibile într-o cauză internă similară.

[...]

(7) Statul emitent ia în considerare admiterea căii de atac împotriva recunoașterii sau executării unui ordin european de anchetă în conformitate cu propriul său drept intern. Fără a aduce atingere normelor procedurale interne, statele membre asigură faptul că, în procedurile penale din statul emitent, se respectă dreptul la apărare și echitatea procedurilor în cadrul evaluării probelor obținute prin intermediul ordinului european de anchetă.”

- 10 Articolul 30 din directiva menționată, intitulat „Interceptarea telecomunicațiilor cu asistență tehnică din partea unui alt stat membru”, enunță:

„(1) Un ordin european de anchetă poate fi emis în vederea interceptării telecomunicațiilor în statul membru din partea căruia este necesar să se primească asistență tehnică.

[...]

(7) La emiterea ordinului european de anchetă menționat la alineatul (1) sau în timpul interceptării, autoritatea emitentă poate cere de asemenea, atunci când are un motiv întemeiat, o transcriere, o decodare sau o decriptare a înregistrării, sub rezerva acordului autorității executante.

(8) Costurile aferente aplicării prezentului articol sunt suportate în conformitate cu articolul 21, cu excepția costurilor aferente transcrierii, decodării și decriptării comunicațiilor interceptate, care sunt suportate de statul emitent.”

- 11 Articolul 31 din aceeași directivă, intitulat „Notificarea statelor membre în care se află subiectul interceptării și cărora nu li se solicită asistență tehnică”, dispune:

„(1) Atunci când, în vederea unei măsuri de investigare, interceptarea telecomunicațiilor este autorizată de autoritatea competentă a unui stat membru (denumit în continuare «statul membru care realizează interceptarea») și adresa de contact a subiectului interceptării specificat în ordinul de interceptare este utilizată pe teritoriul unui alt stat membru («statul membru notificat»), din partea căruia nu este necesară asistență tehnică pentru realizarea interceptării, statul membru care realizează interceptarea informează autoritatea competentă a statului membru notificat cu privire la interceptare:

(a) înainte de interceptare, în cazurile în care autoritatea competentă a statului membru care realizează interceptarea cunoaște, în momentul în care solicită interceptarea, faptul că subiectul interceptării se află sau se va afla pe teritoriul statului membru notificat;

(b) în timpul interceptării sau după finalizarea interceptării, de îndată ce ia cunoștință de faptul că subiectul interceptării se află sau s-a aflat, pe durata interceptării, pe teritoriul statului membru notificat.

(2) Notificarea menționată la alineatul (1) se transmite utilizând formularul prevăzut în anexa C.

(3) Dacă interceptarea nu ar fi autorizată într-o cauză internă similară, autoritatea competentă a statului membru notificat notifică autorității competente a statului membru care realizează interceptarea, fără întârziere și în cel mult 96 de ore de la primirea notificării menționate la alineatul (1), următoarele:

(a) faptul că interceptarea respectivă nu poate fi realizată sau i se va pune capăt și,

(b) dacă este cazul, faptul că materialele deja interceptate în perioada în care subiectul interceptării se află pe teritoriul său nu pot fi utilizate sau pot fi utilizate doar în condițiile pe care le specifică. Autoritatea competentă a statului membru notificat informează autoritatea competentă a statului membru care realizează interceptarea cu privire la motivele care justifică condițiile respective.

[...]"

- 12 Articolul 33 din Directiva 2014/41, intitulat „Notificări”, enumeră la alineatul (1) informațiile care trebuie comunicate și puse la dispoziția tuturor statelor membre și a Rețelei Judiciare Europene (RJE) create prin Acțiunea comună 98/428/JAI din 29 iunie 1998 adoptată de Consiliu în temeiul articolului K.3 [UE], de creare a unei Rețele Judiciare Europene (JO 1998, L 191, p. 4, Ediție specială, 19/vol. 1, p. 61).

Dreptul german

- 13 Interceptarea telecomunicațiilor în scopul efectuării urmăririi penale este reglementată de Strafprozessordnung (StPO) (Codul de procedură penală) (denumit în continuare „StPO”).
- 14 Articolul 100a alineatul (1) prima-a treia teză din StPO autorizează controlul comunicațiilor în curs de desfășurare sub forma unui control „clasic” al telecomunicațiilor, supravegherea comunicațiilor în curs de desfășurare prin instalarea unui software spion pe echipamentele terminale („interceptarea telecomunicațiilor la sursă”) și, respectiv, înregistrarea comunicațiilor finalizate și stocate deja pe un aparat la data emiterii ordonanței Landgericht (Tribunalul Regional, Germania) prin care se dispune măsura în cauză („percheziție restrânsă online”). Potrivit articolului 100b din StPO, toate datele stocate pot fi citite pe un echipament terminal („percheziția online”).
- 15 Toate aceste măsuri presupun existența unei suspiciuni concrete privind săvârșirea unei infracțiuni, categoria actelor infracționale vizate fiind limitată la anumite fapte enumerate la articolul 100a alineatul (2) și la articolul 100b alineatul (2) din StPO.
- 16 Pe de altă parte, în temeiul articolului 100e alineatele (1) și (2) din StPO, măsurile menționate nu pot fi dispuse de Landgericht (Tribunalul Regional) competent decât la cererea parchetului în cauză. În această privință, conform articolului 100e alineatul (2) din StPO coroborat cu

articolul 74a alineatul (4) din Gerichtsverfassungsgesetz (GVG) (Legea privind organizarea judiciară) din 12 septembrie 1950 (BGBl. 1950 I, p. 455), o percheziție online este de competență exclusivă a unei camere specializate a acestui Landgericht (Tribunalul Regional).

- 17 Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (IRG) (Legea privind asistența judiciară internațională în materie penală) din 23 decembrie 1982 (BGBl. 1982 I, p. 2071), în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumită în continuare „IRG”), nu determină în mod expres autoritatea competentă să emită ordine europene de anchetă. Prin urmare, în conformitate cu articolul 161 din StPO, un ordin european de anchetă privind controlul telecomunicațiilor în străinătate poate fi adoptat de parchet în cadrul investigării prealabile punerii sub acuzare.
- 18 Articolul 91g alineatul (6) din IRG, care transpune articolul 31 din Directiva 2014/41 în dreptul german, prevede că autoritatea competentă căreia un stat membru îi notifică intenția sa de a efectua o măsură de interceptare pe teritoriul german trebuie să interzică punerea în aplicare a acestei măsuri sau utilizarea datelor interceptate în termen de cel mult 96 de ore sau să supună utilizarea acestor date anumitor condiții atunci când măsura respectivă nu este autorizată la nivel național într-o cauză comparabilă. IRG nu precizează însă dacă aceeași măsură trebuie să fie notificată Landgericht (Tribunalul Regional) competent sau parchetului în cauză. Articolul 92d din IRG reglementează numai competența geografică a autorității competente.

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 19 În cadrul unei investigații efectuate de autoritățile franceze, a rezultat că unele persoane acuzate foloseau telefoane mobile criptate care funcționau cu o licență denumită „EncroChat” pentru a săvârși infracțiuni legate în principal de traficul de stupefiante. Aceste telefoane mobile permiteau, datorită unui software special și unui hardware modificat, ca prin intermediul unui server instalat la Roubaix (Franța) să se stabilească o comunicație criptată end-to-end, care nu putea fi interceptată prin metode de investigație tradiționale (denumit în continuare „serviciul EncroChat”).
- 20 Poliția franceză a reușit, cu autorizarea unui judecător, să acceseze date de pe acest server în anii 2018 și 2019. Aceste date au permis dezvoltarea de către o echipă comună de anchetă care includea experți neerlandezi a unui software de tip „troian”. Acest software a fost instalat în primăvara anului 2020, cu autorizarea tribunal correctionnel de Lille (Tribunalul Corecțional din Lille, Franța), pe serverul menționat și, de pe acesta, pe telefoanele mobile menționate prin intermediul unei actualizări simulate. Ar fi fost vizați de software-ul menționat 32 477 de utilizatori dintr-un total de 66 134 de utilizatori înregistrați, din 122 de țări, dintre care aproximativ 4 600 din Germania.
- 21 La 9 martie 2020, reprezentanți ai Bundeskriminalamt (Oficiul Federal al Poliției Judiciare, Germania) (denumit în continuare „BKA”) și ai Parchetului General din Frankfurt, precum și reprezentanți printre altele ai autorităților franceze, neerlandeze și ale Regatului Unit au participat la o videoconferință organizată de Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Justiție Penală (Eurojust). În cursul acestei conferințe, reprezentanții autorităților franceze și neerlandeze i-au informat pe reprezentanții autorităților celorlalte state membre cu privire la investigația pe care o desfășurau împotriva unei societăți de operare a unor telefoane mobile criptate și cu privire la măsura de interceptare a datelor pe care le urmăreau, inclusiv date provenite de la telefoane mobile care se aflau în afara teritoriului francez. Reprezentanții autorităților germane și-au exprimat interesul pentru datele utilizatorilor germani.

- 22 Într-o notă din 13 martie 2020, BKA a anunțat că deschide o investigație împotriva unui grup necunoscut de utilizatori ai serviciului EncroChat pentru trafic prezumat de stupefiante în grup organizat și în cantități deloc neglijabile și constituire a unui grup infracțional organizat. BKA a justificat deschiderea acestei investigații explicând că utilizarea serviciului EncroChat conducea, ca atare, la suspiciunea săvârșirii unor infracțiuni grave, în special organizarea traficului de stupefiante.
- 23 Pe baza acestei note, la 20 martie 2020, Parchetul General din Frankfurt a inițiat, cu mențiunea „Urgent”, o urmărire penală *in rem* (denumită în continuare „procedura UJs”).
- 24 La 27 martie 2020, BKA a primit, prin intermediul sistemului securizat de schimb de informații al Agenției Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Aplicare a Legii (Europol), denumit „Secure Information Exchange Newtork Application” (SIENA), un mesaj adresat de echipa comună de anchetă autorităților polițienești din statele membre interesate de datele serviciului EncroChat. Autoritățile competente din aceste state membre erau invitate să confirme în scris că au fost informate cu privire la metodele utilizate pentru strângerea de date din telefoanele mobile aflate pe teritoriul lor național. Ele trebuiau de asemenea să dea asigurări că datele vor fi transmise în principiu, într-o primă etapă, numai în scopuri de analiză și nu vor fi utilizate pentru investigații în curs decât după autorizarea de către statele membre din echipa comună de anchetă. Potrivit instanței de trimitere, BKA a transmis confirmările solicitate în acord cu Parchetul General din Frankfurt.
- 25 Între 3 aprilie și 28 iunie 2020, BKA a consultat datele furnizate zilnic pe serverul Europol referitoare la telefoanele mobile utilizate în Germania.
- 26 La 2 iunie 2020, în cadrul procedurii UJs, Parchetul General din Frankfurt a solicitat autorităților franceze, prin intermediul unui prim ordin european de anchetă, autorizarea de a utiliza fără restricții datele provenite de la serviciul EncroChat în proceduri penale. El și-a justificat cererea arătând că BKA fusese informat de Europol că un număr mare de infracțiuni foarte grave, în special import și trafic de stupefiante în cantitate deloc neglijabilă, erau săvârșite în Germania cu ajutorul unor telefoane mobile echipate cu acest serviciu și că persoane neidentificate până în prezent erau bănuite că planifică și săvârșesc infracțiuni foarte grave în Germania prin utilizarea comunicațiilor criptate.
- 27 În urma acestei cereri, tribunal correctionnel de Lille (Tribunalul Corecțional din Lille) a autorizat transmiterea și utilizarea în proceduri judiciare a datelor din telefoanele mobile ale utilizatorilor germani echipate cu serviciul EncroChat. Ulterior, au fost transmise date adiționale în temeiul a două ordine europene de anchetă suplimentare, din 9 septembrie 2020 și, respectiv, din 2 iulie 2021 (denumite în continuare, împreună cu ordinul european de anchetă din 2 iunie 2020, „ordinele europene de anchetă”).
- 28 Ulterior, Parchetul General din Frankfurt a disjuns procedura UJs, reatribuind investigațiile îndreptate împotriva anumitor utilizatori, printre care și M.N., unor parchete locale. În acest cadru, Landgericht Berlin (Tribunalul Regional din Berlin, Germania), care este instanța de trimitere, ridică problema legalității ordinelor europene de anchetă din perspectiva Directivei 2014/41.
- 29 Prin intermediul unei prime serii de trei întrebări, această instanță urmărește să se determine care era autoritatea competentă să adopte ordinele europene de anchetă.

- 30 În această privință, într-o ordonanță din 2 martie 2022 în cauza 5 StR 457/21 (DE:BGH:2022:020322B5STR457.21.0), Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție, Germania) ar fi statuat că Parchetul General din Frankfurt, care efectuează investigații în cadrul procedurii UJs, este competent să emită ordine europene de anchetă care vizează transmiterea de probe (denumită în continuare „ordonanța Curții Federale de Justiție din 2 martie 2022”). Instanța de trimitere nu este de acord cu această interpretare. Ea tinde să considere că, în conformitate cu articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2014/41 coroborat cu articolul 2 litera (c) din această directivă, doar o instanță ar fi putut emite ordinele europene de anchetă.
- 31 Instanța de trimitere invocă în această privință Hotărârea din 2 martie 2021, Prokuratuur (Condițiile de acces la datele privind comunicațiile electronice) (C-746/18, EU:C:2021:152), și Hotărârea din 16 decembrie 2021, Spetsializirana prokuratura (Date de transfer și de localizare) (C-724/19, EU:C:2021:1020). Ea se întemeiază mai precis pe considerațiile pe care Curtea le-ar fi consacrat în jurisprudența rezultată din aceste hotărâri interpretării articolului 15 alineatul (1) din Directiva 2002/58 în lumina drepturilor fundamentale prevăzute la articolele 7, 8 și 11 din cartă. Potrivit acestei instanțe, jurisprudența menționată ar putea fi transpusă în cazul interpretării articolului 6 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2014/41.
- 32 Accesul autorităților germane de urmărire penală la datele serviciului EncroChat prin intermediul ordinelor europene de anchetă ar trebui să fie supus unor criterii similare celor care reglementează accesul la datele păstrate în temeiul articolului 15 alineatul (1) din Directiva 2002/58. Faptul că datele acestui serviciu nu au fost înregistrate de un operator de telecomunicații prin decizie administrativă, ci au fost colectate imediat de autoritățile franceze de urmărire penală nu ar justifica o soluție diferită. Dimpotrivă, acest fapt ar agrava ingerința în drepturile fundamentale ale persoanelor în cauză.
- 33 Pe de altă parte, din articolul 2 litera (c) din Directiva 2014/41 ar reieși că un ordin european de anchetă în scopul urmăririi penale ar trebui, independent de normele naționale de competență într-o situație comparabilă la nivel național, să fie întotdeauna emis de un judecător care nu este însărcinat cu măsuri de investigare concrete atunci când controlul proporționalității prevăzut la articolul 6 alineatul (1) litera (a) din această directivă necesită o evaluare comparativă complexă a intereselor implicate și privește atingeri grave aduse drepturilor fundamentale.
- 34 A doua și a treia serie de întrebări adresate de instanța de trimitere se referă la condițiile de fond cărora le este supusă adoptarea unui ordin european de anchetă.
- 35 Această instanță consideră, în primul rând, că un ordin european de anchetă prin care se solicită accesul la datele provenite din interceptarea unor telecomunicații în scopul urmăririi penale nu îndeplinește condițiile de necesitate și de proporționalitate enunțate la articolul 6 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2014/41 decât dacă există împotriva fiecărei persoane vizate o prezumție, întemeiată pe fapte concrete, de participare la o infracțiune gravă.
- 36 Instanța menționată nu împărtășește în această privință concluzia din ordonanța Curții Federale de Justiție din 2 martie 2022 potrivit căreia simpla prezumție, nespecificată, privind comiterea unor infracțiuni multiple ar fi suficientă pentru a adopta ordine europene de anchetă. Ea își întemeiază îndoielile pe jurisprudența Curții referitoare la legalitatea păstrării datelor, în special pe aprecierile referitoare la proporționalitate, în sensul articolului 15 alineatul (1) din Directiva 2002/58, și invocă în această privință Hotărârea din 2 martie 2021, Prokuratuur (Condițiile de acces la datele privind comunicațiile electronice) (C-746/18, EU:C:2021:152, punctele 39, 40 și 50), precum și Hotărârea din 5 aprilie 2022, Commissioner of An Garda Síochána și alții

(C-140/20, EU:C:2022:258, punctul 44). Referitor la acest aspect, nu se poate susține că protecția drepturilor fundamentale ale persoanelor în cauză ar fi garantată în mod suficient în cadrul procedurii naționale de norme de procedură penală naționale.

- 37 Problema proporționalității unui ordin european de anchetă dă naștere de asemenea unor întrebări ale instanței de trimitere cu privire la dreptul la un proces echitabil garantat la articolul 47 al doilea paragraf din cartă și la articolul 6 alineatul (1) din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950. Acest drept ar impune ca o parte la o procedură judiciară să aibă o posibilitate reală de a-și prezenta observațiile cu privire la un element de probă. Aceasta este situația în special atunci când elementele de probă provin dintr-un domeniu tehnic, în care instanța competentă și partea la procedură nu dispun de cunoștințe de specialitate.
- 38 În al doilea rând, instanța de trimitere amintește că, în conformitate cu articolul 6 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2014/41, autoritatea emitentă trebuie să controleze măsura indicată în ordinul european de anchetă în raport cu dreptul național.
- 39 În ordonanța Curții Federale de Justiție din 2 martie 2022, aceasta ar fi considerat totuși că dispoziția respectivă nu era aplicabilă în cauza principală. Dispoziția menționată nu ar viza decât un ordin european de anchetă prin care se urmărește strângerea de probe care încă nu a fost executat. Ea nu ar fi aplicabilă unui ordin european de anchetă care urmărește doar să transmită probe deja strânse. Controlul măsurii în raport cu dreptul național ar fi, așadar, superfluu.
- 40 Instanța de trimitere consideră, dimpotrivă, că autoritatea emitentă a unui ordin european de anchetă trebuie, în acest caz, să controleze măsura de investigare care stă la baza colectării datelor în raport cu dreptul național. Cu alte cuvinte, această autoritate ar putea solicita, printr-un ordin european de anchetă, probe obținute în statul executant numai în cazul în care măsura de investigare prin care au fost obținute aceste probe ar fi fost autorizată în statul emitent într-o cauză națională comparabilă.
- 41 A patra serie de întrebări adresate de instanța de trimitere privește interpretarea articolului 31 din Directiva 2014/41.
- 42 Această instanță consideră că, atunci când un stat membru dorește să intercepteze telecomunicațiile unor persoane care se află pe teritoriul german, el trebuie, conform acestui articol, să notifice interceptarea preconizată autorității germane competente înainte de începerea punerii în aplicare a măsurii sau de îndată ce are cunoștință despre locul în care se află aceste persoane.
- 43 În ordonanța Curții Federale de Justiție din 2 martie 2022, aceasta din urmă ar fi pus la îndoială faptul că măsura franceză de extragere a datelor constituie o „interceptare a telecomunicațiilor” în sensul articolului 31 alineatul (1) din Directiva 2014/41. Instanța de trimitere are o opinie contrară. Ea consideră că autoritățile de investigare franceze ar fi trebuit să notifice autorității germane competente măsura infiltrării telefoanelor mobile germane echipate cu serviciul EncroChat înainte ca această măsură să fie pusă în aplicare.
- 44 Or, deși legislația germană stabilește competența teritorială a acestei autorități, ea nu ar preciza, în schimb, dacă o asemenea notificare trebuie să fie adresată unui Landgericht (Tribunalul Regional) sau parchetului în cauză. În această privință, ar exista o controversă în cadrul jurisprudenței și al doctrinei germane. Instanța de trimitere ar tinde să interpreteze noțiunea de „autoritate

competentă” prevăzută la articolul 31 alineatul (1) din Directiva 2014/41 în sensul că nu poate desemna decât un organism independent de orice instrucțiune și care nu este interesat de date în scopuri de investigare, și anume o instanță judecătorească.

- 45 Astfel, în cazul măsurilor transfrontaliere efectuate la nivelul teritoriului Uniunii și puse în aplicare în interesul simultan al mai multor state membre, noțiunea de „ordin european de anchetă” în sensul articolului 2 litera (c) din Directiva 2014/41 și cea de „notificare” prevăzută la articolul 31 din această directivă ar fi în mare măsură interschimbabile. Prin urmare, ar trebui favorizată o apropiere a competențelor autorităților însărcinate cu aceste măsuri.
- 46 Instanța de trimitere ridică de asemenea problema obiectivului de protecție a suveranității statelor membre care ar fi urmărit la articolul 31 din Directiva 2014/41, ținând seama de sensibilitatea deosebit de ridicată a unei ingerințe secrete în comunicații.
- 47 A cincea serie de întrebări adresate privește consecințele unei eventuale încălcări a dreptului Uniunii în raport cu principiile echivalenței și efectivității.
- 48 Instanța de trimitere arată că deciziile naționale care ar fi fost pronunțate cu privire la datele rezultate din utilizarea serviciului EncroChat pornesc de la principiul, pe de o parte, că aceste date pot fi utilizate și, pe de altă parte, că, în ipoteza în care sunt posibile încălcări ale dreptului Uniunii, trebuie să se acorde totuși prioritate urmării penale, ținând seama de gravitatea infracțiunilor identificate pe baza datelor menționate.
- 49 Această instanță exprimă însă îndoieli cu privire la conformitatea acestei abordări cu dreptul Uniunii, în special cu principiile echivalenței și efectivității.
- 50 În ceea ce privește principiul echivalenței, instanța menționată arată că, potrivit normelor de procedură penală germane, datele colectate prin intermediul unei măsuri de interceptare adoptate cu încălcarea competenței rezervate instanței judecătorești în materie și în lipsa unei prezumții concrete privind comiterea unei infracțiuni enumerate în StPO ar fi fost inutilizabile.
- 51 În ceea ce privește principiul efectivității, din Hotărârea din 2 martie 2021, Prokuratuur (Condițiile de acces la datele privind comunicațiile electronice) (C-746/18, EU:C:2021:152, punctul 43), ar reieși că obiectivul de a se evita ca informații și elemente de probă obținute în mod nelegal să prejudicieze în mod nejustificat o persoană suspectată de săvârșirea unor infracțiuni ar putea fi atins nu numai printr-o interdicție de a exploata astfel de informații și elemente de probă, ci și printr-o luare în considerare a caracterului lor nelegal în aprecierea elementelor de probă sau în cadrul stabilirii pedepsei.
- 52 Potrivit instanței de trimitere, interdicția de a utiliza aceste probe ar decurge în mod direct din principiul efectivității dreptului Uniunii. Această interdicție s-ar aplica în cauza principală, întrucât principiul general al dreptului la un proces echitabil ar fi fost încălcat în mai multe privințe și în special prin faptul că datele solicitate prin ordinele europene de anchetă nu ar putea fi verificate de un expert tehnic din cauza calificării lor drept „secret de apărare” („secret défense”) de către autoritățile franceze.
- 53 Pe de altă parte, această instanță deduce din Hotărârea din 6 octombrie 2020, La Quadrature du Net și alții (C-511/18, C-512/18 și C-520/18, EU:C:2020:791, punctul 141), din Hotărârea din 2 martie 2021, Prokuratuur (Condițiile de acces la datele privind comunicațiile electronice) (C-746/18, EU:C:2021:152, punctul 50), precum și din Hotărârea din 5 aprilie 2022,

Commissioner of An Garda Síochána și alții (C-140/20, EU:C:2022:258, punctul 65), că obiectivul de combatere a infracțiunilor grave nu poate justifica o stocare generalizată și nediferențiată a datelor cu caracter personal. Astfel de date stocate în mod nelegal și fără motiv ar fi sustrate accesului ulterior al autorităților de urmărire penală, chiar dacă ele trebuie să servească la elucidarea unor acte grave într-un caz concret.

54 În aceste condiții, Landgericht Berlin (Tribunalul Regional din Berlin) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Cu privire la interpretarea noțiunii de «autoritate emitentă» în sensul articolului 6 alineatul (1) coroborat cu articolul 2 litera (c) din Directiva 2014/41
- a) În cazul în care, în temeiul dreptului statului emitent (în speță, Germania), într-o cauză internă similară ar fi trebuit ca strângerea probelor pe care se întemeiază acțiunea penală să fie dispusă de judecător, este necesar ca un ordin european de anchetă care vizează obținerea de probe aflate deja în statul executant (în speță, Franța) să fie emis de un judecător?
 - b) Cu titlu subsidiar, acest lucru este valabil cel puțin atunci când statul executant a pus în aplicare măsura pe care se întemeiază acțiunea penală pe teritoriul statului emitent, cu scopul de a pune ulterior datele colectate la dispoziția organelor care desfășoară investigația din statul emitent și care sunt interesate de date în scopul urmăririi penale?
 - c) Un ordin european de anchetă care vizează obținerea de probe trebuie să fie emis de un judecător (sau de un organism independent, care nu se ocupă de investigații penale) în toate cazurile în care măsura privește o atingere gravă adusă drepturilor fundamentale de rang superior?
- 2) Cu privire la interpretarea articolului 6 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2014/41
- a) Articolul 6 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2014/41 se opune unui ordin european de anchetă care vizează transmiterea datelor dintr-o interceptare a telecomunicațiilor, în special a datelor de trafic și de localizare, precum și a înregistrărilor conținutului comunicațiilor, deja disponibile în statul executant ([în speță,] Franța), în cazul în care interceptarea efectuată de statul executant s-a extins asupra tuturor utilizatorilor unui serviciu de comunicații, prin ordinul european de anchetă se solicită transmiterea datelor tuturor conexiunilor utilizate pe teritoriul statului emitent și nu au existat indicii concrete privind săvârșirea unor infracțiuni grave de către acești utilizatori individuali nici la momentul dispunerii și executării măsurii de interceptare, nici la momentul emiterii ordinului european de anchetă?
 - b) Articolul 6 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2014/41 se opune unui astfel de ordin european de anchetă în cazul în care integritatea datelor colectate prin măsura de interceptare nu poate fi verificată de autoritățile din statul executant din cauza confidențialității totale?
- 3) Cu privire la interpretarea articolului 6 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2014/41
- a) Articolul 6 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2014/41 se opune unui ordin european de anchetă care vizează transmiterea datelor dintr-o interceptare a telecomunicațiilor, deja disponibile în statul executant ([în speță,] Franța), atunci când măsura de interceptare a statului executant pe care se întemeiază colectarea datelor ar fi fost inadmisibilă în temeiul dreptului statului emitent ([în speță,] Germania), într-o cauză internă similară?
 - b) Cu titlu subsidiar, acest lucru este în orice caz valabil atunci când statul executant a efectuat interceptarea pe teritoriul statului emitent și în interesul acestuia?

- 4) Cu privire la interpretarea articolului 31 alineatele (1) și (3) din Directiva 2014/41
- a) O măsură care constă în infiltrarea de dispozitive terminale în vederea colectării datelor de trafic, de localizare și de comunicații ale unui serviciu de comunicații bazat pe internet constituie o interceptare a telecomunicațiilor în sensul articolului 31 din Directiva 2014/41?
 - b) Notificarea în sensul articolului 31 alineatul (1) din Directiva 2014/41 trebuie să fie adresată întotdeauna unui judecător sau acest lucru se aplică cel puțin în cazul în care, în temeiul dreptului statului notificat ([în speță,] Germania) într-o cauză internă similară, măsura planificată de statul de interceptare ([în speță,] Franța) ar putea fi dispusă doar de un judecător?
 - c) În măsura în care articolul 31 din Directiva 2014/41 urmărește de asemenea protecția individuală a utilizatorilor de telecomunicații vizați, acest scop se extinde și la utilizarea datelor în vederea urmăririi penale în statul notificat ([în speță,] Germania) și, în caz afirmativ, acest scop este echivalent cu scopul suplimentar de a proteja suveranitatea statului membru notificat?
- 5) Consecințele juridice ale unei obțineri de probe neconforme cu dreptul Uniunii
- a) În cazul unei obțineri de probe prin intermediul unui ordin european de anchetă neconform cu dreptul Uniunii, din principiul efectivității, prevăzut de dreptul Uniunii, poate să rezulte în mod direct o interdicție de utilizare a probelor?
 - b) În cazul probelor obținute prin intermediul unui ordin european de anchetă neconform cu dreptul Uniunii, principiul echivalenței, prevăzut de dreptul Uniunii, poate conduce la o interdicție a utilizării probelor în cazul în care măsura care stă la baza obținerii probelor în statul executant nu ar fi trebuit să fie dispusă într-o cauză internă similară în statul emitent, iar probele obținute prin intermediul unei astfel de măsuri interne nelegale nu ar putea fi utilizate în temeiul dreptului statului emitent?
 - c) Constituie o încălcare a dreptului Uniunii, în special a principiului efectivității, împrejurarea că, în cadrul unei puneri în balanță a intereselor, utilizarea în cadrul unei proceduri penale a unor probe a căror obținere era contrară dreptului Uniunii tocmai pentru că nu existau suspiciuni privind comiterea unei infracțiuni este justificată prin gravitatea faptelor care au devenit cunoscute pentru prima dată prin analiza probelor?
 - d) Cu titlu subsidiar, rezultă din dreptul Uniunii, în special din principiul efectivității, că, în cadrul unei proceduri penale naționale, de asemenea în cazul unor infracțiuni grave, încălcările dreptului Uniunii cu ocazia obținerii probelor nu pot rămâne complet lipsite de consecințe și, prin urmare, trebuie să fie luate în considerare, în favoarea acuzatului, cel puțin la nivelul evaluării probelor sau al stabilirii pedepsei?"

Procedura în fața Curții

- 55 Instanța de trimitere a solicitat ca prezenta trimitere preliminară să fie judecată potrivit procedurii accelerate, în temeiul articolului 105 din Regulamentul de procedură al Curții.
- 56 În susținerea cererii sale, ea arată că litigiul principal trebuie să fie soluționat cu o urgență deosebită. Astfel, deși mandatul de arestare național emis împotriva lui M.N. nu este executat în prezent, o prelungire a procedurii, evitabilă și imputabilă statului, ar putea determina anularea acestui mandat de arestare. Decizia Curții ar fi de interes, în plus, pentru numeroase proceduri similare în curs.

- 57 Articolul 105 alineatul (1) din Regulamentul de procedură prevede că, la cererea instanței de trimitere sau, cu titlu excepțional, din oficiu, președintele Curții poate, după ascultarea judecătorului raportor și a avocatului general, în cazul în care natura cauzei impune examinarea acesteia în termen scurt, să decidă judecarea trimiterii preliminare potrivit procedurii accelerate care derogă de la prevederile acestui regulament.
- 58 Trebuie amintit în această privință că o astfel de procedură accelerată constituie un instrument procedural destinat să răspundă unei situații de urgență extraordinară (Hotărârea din 21 decembrie 2021, *Randstad Italia*, C-497/20, EU:C:2021:1037, punctul 37 și jurisprudența citată).
- 59 În speță președintele Curții a decis, la 16 noiembrie 2022, după ascultarea judecătoarei raportoare și a avocatei generale, să respingă cererea menționată la punctul 55 din prezenta hotărâre.
- 60 Astfel, în primul rând, întrucât M.N. nu face obiectul unei măsuri privative de libertate, împrejurarea potrivit căreia instanța de trimitere este obligată să depună toate eforturile pentru a asigura soluționarea rapidă a cauzei principale nu poate fi suficientă pentru a justifica recurgerea la o procedură accelerată în temeiul articolului 105 alineatul (1) din Regulamentul de procedură (a se vedea în acest sens Ordonanța președintelui Curții din 7 octombrie 2013, *Rabal Cañas*, C-392/13, EU:C:2013:877, punctul 15, și Ordonanța președintelui Curții din 20 septembrie 2018, *Minister for Justice and Equality*, C-508/18 și C-509/18, EU:C:2018:766, punctul 13, precum și Hotărârea din 13 iulie 2023, *Ferrovienord*, C-363/21 și C-364/21, EU:C:2023:563, punctul 46).
- 61 În al doilea rând, importanța întrebărilor sau faptul că un număr semnificativ de persoane sau de situații juridice sunt potențial vizate de aceste întrebări nu constituie, ca atare, motive care să dovedească o urgență extraordinară, care este totuși necesară pentru a justifica o examinare pe cale accelerată [Ordonanța președintelui Curții din 21 septembrie 2004, *Parlamentul/Consiliul*, C-317/04, EU:C:2004:834, punctul 11, și Hotărârea din 21 decembrie 2023, *GN* (Motiv de refuz întemeiat pe interesul superior al copilului), C-261/22, EU:C:2023:1017, punctul 30].
- 62 Cu toate acestea, președintele Curții a decis ca prezenta cauză să fie examinată cu prioritate, în temeiul articolului 53 alineatul (3) din Regulamentul de procedură.

Cu privire la admisibilitatea cererii de decizie preliminară

- 63 *Staatsanwaltschaft Berlin* (Parchetul din Berlin, Germania) și mai multe dintre guvernele care au depus observații în fața Curții susțin că anumite întrebări sunt inadmisibile, acestea din urmă fiind în esență fie ipotetice, fie prea generale sau privind o apreciere a faptelor sau a legislației naționale.
- 64 Potrivit unei jurisprudențe constante, în cadrul procedurii instituite la articolul 267 TFUE, numai instanța națională care este sesizată cu soluționarea litigiului și care trebuie să își asume răspunderea pentru decizia ce urmează a fi pronunțată are competența să aprecieze, luând în considerare particularitățile cauzei, atât necesitatea unei decizii preliminare pentru a fi în măsură să pronunțe propria hotărâre, cât și relevanța întrebărilor pe care le adresează Curții (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 decembrie 1981, *Foglia*, 244/80, EU:C:1981:302, punctul 15). În consecință, în cazul în care întrebările adresate privesc interpretarea dreptului Uniunii, Curtea este, în principiu, obligată să se pronunțe (Hotărârea din 20 septembrie 2022, *VD și SR*, C-339/20 și C-397/20, EU:C:2022:703, punctul 56).

- 65 Curtea poate refuza să se pronunțe asupra unei întrebări preliminare adresate de o instanță națională numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului comunitar nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 decembrie 1995, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, punctul 61, precum și Hotărârea din 20 septembrie 2022, *VD și SR*, C-339/20 și C-397/20, EU:C:2022:703, punctul 57).
- 66 În speță, reiese, desigur, din decizia de trimitere că anumite preocupări ale instanței de trimitere își au efectiv originea în dreptul național și că anumite aprecieri de fapt nu au fost încă efectuate de această instanță.
- 67 Cu toate acestea, pe de o parte, dintr-o jurisprudență constantă rezultă că instanțele naționale sunt libere să exercite posibilitatea de a sesiza Curtea în orice moment al procedurii pe care îl consideră adecvat. Astfel, alegerea momentului celui mai oportun pentru a adresa Curții o întrebare preliminară ține de competența exclusivă a acestora (a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 iulie 2016, *Ognyanov*, C-614/14, EU:C:2016:514, punctul 17 și jurisprudența citată).
- 68 Pe de altă parte, este necesar să se constate că întrebările preliminare adresate privesc interpretarea unor dispoziții de drept al Uniunii clar identificate care, potrivit instanței menționate, condiționează soluționarea litigiului principal. În aceste împrejurări, dat fiind că argumentele invocate de Parchetul din Berlin și de guvernele menționate la punctul 63 din prezenta hotărâre nu sunt suficiente pentru a stabili că este evident că această interpretare nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, un răspuns al Curții la întrebările adresate este necesar pentru soluționarea litigiului principal.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 69 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 2 litera (c) și articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2014/41 trebuie interpretate în sensul că un ordin european de anchetă care vizează transmiterea de probe aflate deja în posesia autorităților competente ale statului executant trebuie în mod necesar să fie emis de un judecător atunci când, în temeiul dreptului statului emitent, strângerea inițială a acestor probe ar fi trebuit să fie dispusă de un judecător într-o procedură pur internă a statului emitent.
- 70 Cu titlu introductiv, trebuie arătat că, deși articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2014/41 contribuie la definirea condițiilor de emitere a unui ordin european de anchetă, el nu determină natura autorității care poate emite un asemenea ordin.
- 71 În această privință, din articolul 1 alineatul (1) din Directiva 2014/41 rezultă că un ordin european de anchetă poate fi emis în două ipoteze. Astfel, un asemenea ordin poate viza, pe de o parte, punerea în aplicare a uneia sau mai multor măsuri de investigare specifice într-un alt stat membru în vederea obținerii de probe sau, pe de altă parte, obținerea de probe care se află deja în posesia autorităților competente ale statului executant, cu alte cuvinte transmiterea acestor probe autorităților competente ale statului emitent. În toate cazurile, din această dispoziție reiese că un ordin european de anchetă trebuie să fie emis sau validat de o „autoritate judiciară”.

- 72 Noțiunea de „autoritate judiciară” utilizată la această dispoziție nu este totuși definită acolo. Din jurisprudența Curții reiese că, în acest context, articolul 1 alineatul (1) din Directiva 2014/41 trebuie interpretat în coroborare cu articolul 2 litera (c) din aceasta, care definește, în sensul acestei directive, noțiunea de „autoritate emitentă” [a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 martie 2023, Staatsanwaltschaft Graz (Serviciul pentru cauze fiscale penale din Düsseldorf), C-16/22, EU:C:2023:148, punctele 27 și 28].
- 73 În această privință, din modul de redactare a articolului 2 litera (c) punctul (i) din directiva menționată reiese că această dispoziție prevede în mod expres că procurorul figurează printre autoritățile care, asemenea judecătorului, instanței judecătorești sau judecătorului de instrucție, sunt înțelese ca fiind o „autoritate emitentă”. Aceeași dispoziție subordonează calificarea drept „autoritate emitentă” numai condiției ca instanța judecătorească și persoanele care exercită funcția de judecător, de judecător de instrucție sau de procuror să fie competente în cauza respectivă [Hotărârea din 8 decembrie 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Ordine de transfer falsificate), C-584/19, EU:C:2020:1002, punctele 50 și 51].
- 74 Astfel, din moment ce, în temeiul dreptului statului emitent, un procuror este competent, într-o situație pur internă acestui stat, să dispună o măsură de investigare ce vizează transmiterea de probe aflate deja în posesia autorităților naționale competente, acesta intră sub incidența noțiunii de „autoritate emitentă” în sensul articolului 2 litera (c) punctul (i) din Directiva 2014/41, în scopul emiterii unui ordin de anchetă care vizează transmiterea de probe aflate deja în posesia autorităților competente ale statului executant [a se vedea prin analogie Hotărârea din 8 decembrie 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Ordine de transfer falsificate), C-584/19, EU:C:2020:1002, punctul 52].
- 75 În schimb, atunci când în dreptul statului emitent un procuror nu este competent să dispună o astfel de măsură de transmitere de probe aflate deja în posesia autorităților naționale competente – și, așadar, în special atunci când, într-o situație pur internă, o asemenea transmitere ar trebui să fie autorizată de un judecător din cauza faptului că implică ingerințe grave în drepturile fundamentale ale persoanei în cauză –, procurorul nu poate fi considerat o autoritate emitentă competentă în sensul acestei dispoziții [a se vedea prin analogie Hotărârea din 16 decembrie 2021, Spetsializirana prokuratura (Date de trafic și de localizare), C-724/19, EU:C:2021:1020, punctul 39].
- 76 În speță, guvernul german susține că articolul 100e alineatul (6) punctul 1 din StPO autorizează transmiterea de probe, la nivel național, de la o autoritate națională de anchetă la alta. În plus, acest temei juridic, diferit de cel utilizat pentru colectarea inițială de date, nu ar impune ca o astfel de transmitere să fie autorizată de un judecător. Revine instanței de trimitere, singura competentă să interpreteze dreptul național, sarcina de a stabili dacă aceasta este situația.
- 77 Având în vedere ansamblul motivelor care precedă, este necesar să se răspundă la prima întrebare că articolul 1 alineatul (1) și articolul 2 litera (c) din Directiva 2014/41 trebuie interpretate în sensul că un ordin european de anchetă care vizează transmiterea de probe aflate deja în posesia autorităților competente ale statului executant nu trebuie în mod necesar să fie emis de un judecător atunci când, în temeiul dreptului statului emitent, într-o procedură pur internă acestui stat, strângerea inițială a acestor probe ar fi trebuit să fie dispusă de un judecător, însă un procuror este competent să dispună transmiterea probelor menționate.

Cu privire la a doua și la a treia întrebare

- 78 Potrivit unei jurisprudențe constante, în cadrul procedurii de cooperare între instanțele naționale și Curte instituite prin articolul 267 TFUE, este de competența acesteia din urmă să ofere instanței naționale un răspuns util, care să îi permită să soluționeze litigiul cu care este sesizată. Din această perspectivă, Curtea trebuie, dacă este cazul, să reformuleze întrebările care îi sunt adresate. În această privință, revine Curții sarcina de a extrage din ansamblul elementelor furnizate de instanța națională și mai ales din motivarea deciziei de trimitere elementele de drept al Uniunii care necesită o interpretare, având în vedere obiectul litigiului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 decembrie 1984, Haug-Adrion, 251/83, EU:C:1984:397, punctul 9, precum și Hotărârea din 18 mai 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România” și alții, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19, EU:C:2021:393, punctul 131).
- 79 Trebuie să se observe în această privință că ordinele europene de anchetă în cauză în litigiul principal privesc obținerea de către Parchetul General din Frankfurt, din partea autorităților franceze de anchetă, a unor date colectate din telefoanele mobile echipate cu serviciul EncroChat de care se serveau utilizatori germani. Aceste date fuseseră colectate de autoritățile respective după ce primiseră autorizarea unui judecător francez.
- 80 Situația avută în vedere de a doua și de a treia întrebare preliminară privește, așadar, astfel cum reiese și din modul de redactare a acestor întrebări, exclusiv a doua ipoteză prevăzută la articolul 1 alineatul (1) din Directiva 2014/41, și anume emiterea unui ordin european de anchetă în vederea transmiterii de probe care se află deja în posesia autorităților competente ale statului executant.
- 81 În această privință, din cererea de decizie preliminară reiese că, prin intermediul celei de a doua și al celei de a treia întrebări, instanța de trimitere ridică problema condițiilor de fond ale emiterii unui astfel de ordin european de anchetă enunțate la articolul 6 alineatul (1) literele (a) și (b) din Directiva 2014/41, în contextul specific în care autoritățile unui stat membru au colectat date din telefoane mobile care permit, datorită unui software special și unui hardware modificat, o comunicație criptată end-to-end.
- 82 Astfel, prin intermediul celei de a doua întrebări litera a), această instanță ridică problema dacă, pentru a îndeplini cerințele de necesitate și de proporționalitate prevăzute la articolul 6 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2014/41, emiterea unui ordin european de anchetă care vizează transmiterea de probe aflate deja în posesia autorităților competente ale statului executant trebuie să fie condiționată în special de existența unor indicii concrete privind o infracțiune gravă împotriva fiecărei persoane vizate la momentul la care este emis acest ordin european de anchetă sau dacă pot fi suficiente în această privință indicii referitoare la existența unor infracțiuni multiple săvârșite de persoane care nu au fost încă identificate.
- 83 Prin intermediul celei de a doua întrebări litera b), instanța menționată ridică în plus problema dacă principiul proporționalității se opune, din perspectiva dreptului la un proces echitabil, emiterii unui ordin european de anchetă atunci când nu poate fi verificată integritatea datelor obținute prin măsura de interceptare din cauza confidențialității bazelor tehnice care au permis această măsură, iar partea urmărită ar putea, din acest motiv, să nu fie în măsură să pună în discuție în mod eficient aceste date în cadrul procedurii penale ulterioare.

- 84 În ceea ce privește articolul 6 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2014/41, instanța de trimitere solicită să se stabilească, prin intermediul celei de a treia întrebări literale a) și b), dacă – în general sau cel puțin atunci când aceste date au fost colectate de autoritățile competente ale statului executant de pe teritoriul statului emitent și în interesul acestuia – emiterea unui ordin european de anchetă care vizează transmiterea de probe aflate deja în posesia autorităților competente ale statului executant este supusă acelorași condiții de fond precum cele aplicate în statul emitent în materie de strângere a acestor probe într-o situație pur internă.
- 85 În aceste condiții, este necesar să se considere că, prin intermediul celei de a doua și al celei de a treia întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă și, după caz, în ce condiții articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2014/41 se opune ca un procuror să adopte un ordin european de anchetă care vizează transmiterea de probe aflate deja în posesia autorităților competente ale statului executant, atunci când aceste probe au fost obținute în urma interceptării de către aceste autorități, pe teritoriul statului emitent, a unor telecomunicații ale tuturor utilizatorilor de telefoane mobile care permit, datorită unui software special și unui hardware modificat, o comunicație criptată end-to-end.
- 86 În această privință, trebuie amintit că Directiva 2014/41 are ca obiect, astfel cum reiese din considerentele (5)-(8) ale acesteia, înlocuirea cadrului fragmentar și complex existent în materie de obținere de probe în cauzele penale care au o dimensiune transfrontalieră și urmărește, prin instituirea unui sistem simplificat și mai eficient întemeiat pe un instrument unic denumit „ordinul european de anchetă”, să faciliteze și să accelereze cooperarea judiciară pentru a contribui la realizarea obiectivului atribuit Uniunii de a deveni un spațiu de libertate, securitate și justiție, întemeindu-se pe gradul de încredere ridicat care trebuie să existe între statele membre [Hotărârea din 8 decembrie 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Ordine de transfer falsificate), C-584/19, EU:C:2020:1002, punctul 39].
- 87 În conformitate cu articolul 6 alineatele (1) și (2) din Directiva 2014/41, emiterea unui ordin european de anchetă este supusă întrunirii a două condiții cumulative, a căror respectare este verificată de autoritatea emitentă. Pe de o parte, în temeiul articolului 6 alineatul (1) litera (a) menționat, această autoritate trebuie să se asigure că emiterea ordinului european de anchetă este necesară și proporțională față de scopul procedurilor menționate la articolul 4 din această directivă, ținând cont de drepturile persoanei suspectate sau acuzate. Pe de altă parte, în temeiul articolului 6 alineatul (1) litera (b) amintit, autoritatea menționată trebuie să verifice dacă măsura sau măsurile de investigare indicate în ordinul european de anchetă ar fi putut fi dispuse în aceleași condiții într-o cauză internă similară.
- 88 Articolul 6 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2014/41 impune astfel efectuarea unui control al caracterului necesar și proporțional al emiterii ordinului european de anchetă, făcând referire la scopul procedurilor menționate la articolul 4 din această directivă. Acest din urmă articol, care stabilește tipurile de proceduri pentru care poate fi emis un ordin european de anchetă, prevede la litera (a) că un atare ordin poate fi emis „în cazul procedurilor penale inițiate de către o autoritate judiciară sau care pot fi inițiate în fața unei autorități judiciare cu privire la o infracțiune în temeiul dreptului intern al statului emitent”. Întrucât această dispoziție face trimitere la dreptul statului emitent, caracterul necesar și proporțional al emiterii unui asemenea ordin trebuie apreciat numai în raport cu acesta.
- 89 În această privință, ținând seama de întrebările instanței de trimitere amintite la punctele 82 și 83 din prezenta hotărâre, trebuie precizat că, pe de o parte, articolul 6 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2014/41 nu impune ca emiterea unui ordin european de anchetă care vizează

transmiterea de probe aflate deja în posesia autorităților competente ale statului executant să fie în mod necesar condiționată de existența unei prezumții privind comiterea unei infracțiuni grave întemeiată pe fapte concrete, împotriva fiecărei persoane în cauză, la momentul la care este emis acest ordin european de anchetă, atunci când o asemenea cerință nu decurge din dreptul statului emitent.

- 90 Pe de altă parte, această dispoziție nu se opune nici emiterii unui ordin european de anchetă atunci când integritatea datelor obținute prin măsura de interceptare nu poate fi verificată din cauza confidențialității bazelor tehnice care au permis această măsură, cu condiția ca dreptul la un proces echitabil să fie garantat în procedura penală ulterioară. Astfel, integritatea probelor transmise nu poate fi apreciată, în principiu, decât în momentul în care autoritățile competente dispun efectiv de probele în cauză, iar nu în stadiul anterior al emiterii ordinului european de anchetă.
- 91 În continuare, din modul de redactare a articolului 6 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2014/41, precum și din distincția efectuată la articolul 1 alineatul (1) din această directivă, amintită la punctul 68 din respectiva hotărâre, rezultă că, în ipoteza în care „măsura sau măsurile de investigare indicate în ordinul european de anchetă” constau în obținerea de probe aflate deja în posesia autorităților competente ale statului executant, cu alte cuvinte transmiterea acestor probe autorităților competente ale statului emitent, un astfel de ordin nu poate fi emis decât cu condiția ca această transmitere „[să fi putut] fi dispus[ă] în aceleași condiții într-o cauză internă similară”.
- 92 Prin utilizarea termenilor „în aceleași condiții” și „într-o cauză internă similară”, articolul 6 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2014/41 condiționează stabilirea condițiilor precise necesare pentru emiterea unui ordin european de anchetă exclusiv de dreptul statului emitent.
- 93 Rezultă că, atunci când o autoritate emitentă dorește să obțină probe aflate deja în posesia autorităților competente ale statului executant, această autoritate trebuie să condiționeze un ordin european de anchetă de respectarea tuturor condițiilor prevăzute de dreptul propriului său stat membru pentru o cauză internă similară.
- 94 Aceasta înseamnă că legalitatea unui ordin european de anchetă precum cele în discuție în litigiul principal, care vizează transmiterea de date aflate în posesia autorităților competente ale statului executant, care pot furniza informații cu privire la comunicațiile efectuate de un utilizator al unui telefon mobil ce permit, datorită unui software special și unui hardware modificat, o comunicație criptată end-to-end, este supusă acelorași condiții precum cele aplicabile, dacă este cazul, transmiterii unor astfel de date într-o situație pur internă statului emitent.
- 95 În consecință, dacă dreptul statului emitent condiționează această transmitere de existența unor indicii concrete privind săvârșirea unor infracțiuni grave de către persoana acuzată sau de admisibilitatea probelor reprezentate de datele în cauză, adoptarea unui ordin european de anchetă este supusă tuturor acestor condiții.
- 96 În schimb, articolul 6 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2014/41 nu impune, nici într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, în care datele în cauză au fost colectate de autoritățile competente ale statului executant de pe teritoriul statului emitent și în interesul acestuia, ca emiterea unui ordin european de anchetă care vizează transmiterea de probe aflate deja în posesia autorităților competente ale statului executant să fie supusă acelorași condiții de fond precum cele aplicate în statul emitent în materie de strângere a acestor probe.

- 97 Desigur, articolul 6 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2014/41 urmărește să evite o eludare a normelor și a garanțiilor prevăzute de dreptul statului emitent. Cu toate acestea, în speță, nu rezultă că strângerea menționată și transmiterea, prin intermediul unui ordin european de anchetă, a probelor astfel strânse ar fi avut drept obiectiv sau efect o asemenea eludare, aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere.
- 98 În plus, întrucât Directiva 2014/41 nu prevede norme diferite privind regimul aplicabil unui ordin european de anchetă care vizează transmiterea de probe aflate deja în posesia autorităților competente ale statului executant în funcție de locul din care au fost strânse aceste probe, împrejurarea că în speță statul executant a procedat la această strângere pe teritoriul statului emitent și în interesul acestuia este, în această privință, lipsită de relevanță.
- 99 De altfel, trebuie amintit că rezultă în special din considerentele (2), (6) și (19) ale Directivei 2014/41 că ordinul european de anchetă este un instrument care ține de cooperarea judiciară în materie penală prevăzută la articolul 82 alineatul (1) TFUE, care se întemeiază pe principiul recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești și a deciziilor judiciare. Or, acest principiu, care constituie „piatra de temelie” a cooperării judiciare în materie penală, este el însuși întemeiat pe încrederea reciprocă, precum și pe prezumția refragabilă că celelalte state membre respectă dreptul Uniunii și în special drepturile fundamentale [Hotărârea din 8 decembrie 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Ordine de transfer falsificate), C-584/19, EU:C:2020:1002, punctul 40].
- 100 Rezultă că, atunci când autoritatea emitentă dorește să obțină, prin intermediul unui ordin european de anchetă, transmiterea de probe aflate deja în posesia autorităților competente ale statului executant, prima dintre aceste autorități nu este autorizată să controleze regularitatea procedurii distincte prin care statul membru executant a strâns probele a căror transmitere o solicită. În special, o interpretare contrară a articolului 6 alineatul (1) din această directivă ar conduce, în practică, la un sistem mai complex și mai puțin eficient, care ar dăuna obiectivului urmărit de directiva menționată.
- 101 În plus, trebuie subliniat că Directiva 2014/41 garantează un control jurisdicțional al respectării drepturilor fundamentale ale persoanelor în cauză.
- 102 Pe de o parte, articolul 14 alineatul (1) din Directiva 2014/41 impune statelor membre să se asigure că măsurii de investigare care face obiectul unui ordin european de anchetă îi sunt aplicabile căi de atac echivalente celor disponibile într-o cauză internă similară. Or, în acest cadru, revine instanței competente sarcina de a controla respectarea condițiilor de emitere a unui astfel de ordin, care sunt enunțate la articolul 6 alineatul (1) din această directivă și amintite la punctele 87-95 din prezenta hotărâre.
- 103 Prin urmare, în cazul în care transmiterea de probe aflate deja în posesia autorităților competente ale unui alt stat membru ar părea fie disproporționată în scopul procedurilor penale inițiate împotriva persoanei în cauză în statul emitent, din cauza, de exemplu, a gravității atingerii aduse drepturilor fundamentale ale acestei persoane, fie a fi fost dispusă cu încălcarea regimului juridic aplicabil unei cauze interne similare, instanța sesizată cu calea de atac împotriva ordinului european de anchetă prin care se dispune această transmitere ar trebui să deducă din aceasta consecințele care se impun în temeiul dreptului național.

- 104 Pe de altă parte, articolul 14 alineatul (7) din Directiva 2014/41 impune statelor membre să se asigure că în procedurile penale inițiate în statul emitent se respectă dreptul la apărare și echitatea procedurilor în cadrul evaluării probelor obținute prin intermediul acestui ordin european de anchetă.
- 105 Or, în ceea ce privește în special dreptul la un proces echitabil, trebuie amintit mai ales că, atunci când o instanță consideră că o parte nu este în măsură să prezinte în mod eficient observații cu privire la o probă care poate influența în mod preponderent aprecierea faptelor, această instanță trebuie să constate o încălcare a dreptului la un proces echitabil și să excludă această probă pentru a evita o asemenea încălcare [a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 martie 2021, Prokuratuur (Condițiile de acces la datele privind comunicațiile electronice), C-746/18, EU:C:2021:152, punctul 44].
- 106 Având în vedere ansamblul motivelor care precedă, este necesar să se răspundă la a doua și la a treia întrebare că articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2014/41 trebuie interpretat în sensul că nu se opune ca un procuror să emită un ordin european de anchetă care vizează transmiterea de probe aflate deja în posesia autorităților competente ale statului executant atunci când aceste probe au fost obținute în urma interceptării de către aceste autorități, pe teritoriul statului emitent, a unor telecomunicații ale tuturor utilizatorilor de telefoane mobile care permit, datorită unui software special și unui hardware modificat, o comunicație criptată end-to-end, cu condiția ca un astfel de ordin să respecte toate condițiile prevăzute, dacă este cazul, de dreptul statului emitent pentru transmiterea unor asemenea probe într-o situație pur internă acestui stat.

Cu privire la a patra întrebare literele a) și b)

- 107 Prin intermediul celei de a patra întrebări literele a) și b), instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 31 din Directiva 2014/41 trebuie interpretat în sensul că o măsură care constă în infiltrarea de dispozitive terminale în vederea colectării datelor de trafic, de localizare și de comunicații ale unui serviciu de comunicații bazat pe internet constituie o „interceptare a telecomunicațiilor” în sensul acestui articol, care trebuie să fie notificată unui judecător din statul membru pe teritoriul căruia se află subiectul interceptării.
- 108 Articolul 31 alineatul (1) din această directivă are în vedere ipoteza în care autoritatea competentă a unui stat membru a autorizat, în scopul aplicării unei măsuri de investigare, interceptarea telecomunicațiilor unui subiect a cărui adresă de comunicație este utilizată pe teritoriul unui alt stat membru, din partea căruia nu este necesară asistență tehnică pentru realizarea acestei interceptări. În această ipoteză, primul dintre aceste state membre, denumit „stat membru care realizează interceptarea”, trebuie să notifice respectiva interceptare autorității competente a celui de al doilea dintre aceste state membre, denumit „stat membru notificat”.
- 109 În ceea ce privește, în primul rând, noțiunea de „telecomunicații” utilizată în această dispoziție, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, rezultă atât din cerința aplicării uniforme a dreptului Uniunii, cât și din cea a principiului egalității că termenii unei dispoziții de drept al Uniunii care nu conține nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a stabili sensul și domeniul său de aplicare trebuie, în mod normal, să primească în întreaga Uniune o interpretare autonomă și uniformă, care trebuie stabilită ținând seama nu numai de formularea respectivei dispoziții, ci și de contextul său și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte această dispoziție [a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 ianuarie 1984, Ekro, 327/82, EU:C:1984:11, punctul 11, și Hotărârea din 8 decembrie 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Ordine de transfer falsificate), C-584/19, EU:C:2020:1002, punctul 49].

- 110 Ținând seama de faptul că nicio dispoziție din Directiva 2014/41 nu conține o definiție a noțiunii de „telecomunicații” utilizată la articolul 31 alineatul (1) din această directivă și nici o trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a stabili sensul și domeniul de aplicare ale acestei noțiuni, trebuie să se considere că această dispoziție trebuie să primească o interpretare autonomă și uniformă în dreptul Uniunii, în conformitate cu metodologia amintită la punctul anterior.
- 111 *Primo*, în ceea ce privește modul de redactare a articolului 31 alineatul (1) din Directiva 2014/41, termenul „telecomunicații” face trimitere, în sensul său uzual, la toate procedeele de transmitere de informații la distanță.
- 112 *Secundo*, în ceea ce privește contextul în care se înscrie articolul 31 alineatul (1) din Directiva 2014/41, trebuie arătat că alineatul (2) al acestui articol prevede că notificarea menționată la alineatul (1) al articolului respectiv se transmite utilizând formularul prevăzut în anexa C la această directivă. Or, intitulat „Ținta interceptării”, punctul B. III din această anexă are în vedere atât un număr de telefon, cât și o adresă de protocol internet („adresa IP”) sau chiar o adresă de e-mail. Interpretarea largă a termenului „telecomunicații” este în plus confirmată de articolul 31 alineatul (3) din Directiva 2014/41, care are în vedere, în mod nediferențiat, „materialele” interceptate.
- 113 *Tertio*, în ceea ce privește obiectivul articolului 31 din Directiva 2014/41, din considerentul (30) al acesteia reiese că posibilitățile de cooperare în temeiul acestei directive privind interceptarea telecomunicațiilor nu ar trebui să se limiteze la conținutul acestora, ci ar trebui să vizeze de asemenea colectarea de date privind traficul și localizarea asociate cu aceste telecomunicații.
- 114 Rezultă că infiltrarea de dispozitive terminale în vederea colectării datelor de comunicație, dar și a datelor de trafic sau de localizare de la un serviciu de comunicații bazat pe internet constituie o „interceptare a telecomunicațiilor”, în sensul articolului 31 alineatul (1) din Directiva 2014/41.
- 115 În al doilea rând, în ceea ce privește autoritatea căreia trebuie să îi fie adresată notificarea prevăzută la acest articol, reiese, *primo*, din modul de redactare a articolului 31 alineatul (1) din această directivă că legiuitorul Uniunii s-a limitat să facă trimitere la „autoritatea competentă a statului membru notificat”, fără a preciza natura, administrativă sau jurisdicțională, pe care ar trebui să o aibă această autoritate sau funcțiile acesteia.
- 116 *Secundo*, trebuie arătat de asemenea, pe de o parte, că autoritatea menționată nu face parte dintre informațiile enumerate la articolul 33 din Directiva 2014/41 care trebuiau să fie comunicate de statele membre Comisiei Europene. Pe de altă parte, din formularul prevăzut în anexa C la această directivă, care, astfel cum s-a arătat la punctul 112 din prezenta hotărâre, trebuie să fie utilizat pentru a notifica „interceptarea telecomunicațiilor” în sensul articolului 31 alineatul (1) din directiva amintită, reiese că singura indicație care trebuie menționată în această privință pe formularul respectiv este „statul membru notificat”.
- 117 Rezultă că revine fiecărui stat membru sarcina de a desemna autoritatea competentă să primească notificarea prevăzută la articolul 31 alineatul (1) din Directiva 2014/41. În ipoteza în care statul membru care realizează interceptarea nu ar fi în măsură să identifice autoritatea competentă a statului membru notificat, această notificare ar putea fi adresată oricărei autorități a statului membru notificat pe care statul membru care realizează interceptarea ar considera-o aptă în acest sens.

- 118 În această privință, este necesar totuși să se precizeze că autoritatea competentă, în sensul articolului 31 alineatul (1) din Directiva 2014/41, poate, în temeiul articolului 31 alineatul (3) din această directivă, printre altele să notifice că interceptarea nu poate fi realizată sau i se va pune capăt dacă interceptarea nu ar fi autorizată într-o cauză internă similară. Rezultă că, în cazul în care autoritatea care primește notificarea nu este autoritatea competentă în temeiul dreptului statului membru notificat, această primă autoritate trebuie, pentru a asigura efectul util al articolului 31 din Directiva 2014/41, să transmită din oficiu notificarea autorității competente.
- 119 Având în vedere ansamblul motivelor care precedă, este necesar să se răspundă la a patra întrebare litera a) și b) că articolul 31 din Directiva 2014/41 trebuie interpretat în sensul că o măsură care constă în infiltrarea de dispozitive terminale în vederea colectării datelor de trafic, de localizare și de comunicații ale unui serviciu de comunicații bazat pe internet constituie o „interceptare a telecomunicațiilor” în sensul acestui articol, care trebuie să fie notificată autorității desemnate în acest scop de statul membru pe teritoriul căruia se află subiectul interceptării. În ipoteza în care statul membru care realizează interceptarea nu este în măsură să identifice autoritatea competentă a statului membru notificat, această notificare poate fi adresată oricărei autorități a statului membru notificat pe care statul membru care realizează interceptarea o consideră aptă în acest sens.

Cu privire la a patra întrebare litera c)

- 120 Prin intermediul celei de a patra întrebări litera c), instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 31 din Directiva 2014/41 trebuie interpretat în sensul că urmărește să protejeze drepturile utilizatorilor vizați de o măsură de „interceptare a telecomunicațiilor”, în sensul acestui articol, și că respectiva protecție s-ar extinde la utilizarea datelor astfel colectate în cadrul urmăririi penale inițiate în statul membru notificat.
- 121 Mai întâi, spre deosebire de „interceptarea telecomunicațiilor cu asistență tehnică din partea unui alt stat membru” reglementată la articolul 30 din Directiva 2014/41, „interceptarea telecomunicațiilor” prevăzută la articolul 31 din această directivă, adică cea care nu necesită asistență tehnică din partea statului membru pe teritoriul căruia se află subiectul acestei interceptări, nu face obiectul unui ordin european de anchetă. Rezultă că diferitele condiții și garanții care încadrează un astfel de ordin nu se aplică interceptării menționate.
- 122 În continuare, după cum s-a arătat la punctul 118 din prezenta hotărâre, din termenii articolului 31 alineatul (3) din Directiva 2014/41 reiese că autoritatea competentă a statului membru notificat poate, dacă interceptarea nu ar fi autorizată într-o cauză internă similară, să notifice autorității competente a statului membru care realizează interceptarea faptul că interceptarea respectivă nu poate fi realizată sau i se va pune capăt ori, dacă este cazul, faptul că materialele interceptate nu pot fi utilizate sau pot fi utilizate doar în condițiile pe care le specifică aceasta.
- 123 Utilizarea verbului „a putea” în această dispoziție presupune că statul membru notificat dispune de o posibilitate care ține de aprecierea autorității competente a acestui stat, exercitarea respectivei posibilități trebuind să fie justificată de faptul că o asemenea interceptare nu ar fi autorizată într-o cauză internă similară.
- 124 Articolul 31 din Directiva 2014/41 urmărește astfel nu numai să garanteze respectarea suveranității statului membru notificat, ci și să asigure că nivelul de protecție garantat în acest stat membru în materie de interceptare a telecomunicațiilor nu este compromis. Prin urmare, în

măsura în care o măsură de interceptare a telecomunicațiilor constituie o ingerință adusă dreptului la respectarea vieții private și a comunicațiilor, consacrat la articolul 7 din cartă, al subiectului interceptării (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 ianuarie 2019, Dzivev și alții, C-310/16, EU:C:2019:30, punctul 36), este necesar să se considere că articolul 31 din Directiva 2014/41 urmărește de asemenea să protejeze drepturile persoanelor vizate de o atare măsură, finalitate care se extinde la utilizarea datelor în scopul urmăririi penale în statul membru notificat.

- 125 Având în vedere ansamblul motivelor care precedă, este necesar să se răspundă la a patra întrebare litera c) că articolul 31 din Directiva 2014/41 trebuie interpretat în sensul că urmărește de asemenea să protejeze drepturile utilizatorilor vizați de o măsură de „interceptare a telecomunicațiilor” în sensul acestui articol.

Cu privire la a cincea întrebare

- 126 Prin intermediul celei de a cincea întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă principiul efectivității impune judecătorului penal național să înlăture, în cadrul unei proceduri penale inițiate împotriva unei persoane bănuite de acte de infracționalitate, informații și probe care au fost obținute cu încălcarea prevederilor dreptului Uniunii.
- 127 Cu titlu introductiv, trebuie arătat, pe de o parte, că nu este necesar să se răspundă la această întrebare decât în ipoteza în care instanța de trimitere ar ajunge, pe baza răspunsurilor la primele patru întrebări preliminare, la concluzia că ordinele europene de anchetă au fost dispuse în mod nelegal.
- 128 Pe de altă parte, în stadiul actual al dreptului Uniunii, revine, în principiu, numai dreptului național sarcina de a stabili normele referitoare la admisibilitatea și la aprecierea, în cadrul unei proceduri penale, a informațiilor și a elementelor de probă care au fost obținute într-un mod contrar dreptului Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 octombrie 2020, La Quadrature du Net și alții, C-511/18, C-512/18 și C-520/18, EU:C:2020:791, punctul 222).
- 129 Astfel, potrivit unei jurisprudențe constante, în lipsa unor norme ale Uniunii în materie, revine ordinii juridice interne a fiecărui stat membru, în temeiul principiului autonomiei procedurale, atribuția de a stabili modalitățile procedurale aplicabile acțiunilor în justiție destinate să asigure protecția drepturilor conferite justițiabililor de dreptul Uniunii, cu condiția însă ca acestea să nu fie mai puțin favorabile decât cele aplicabile unor situații similare supuse dreptului intern (principiul echivalenței) și de a nu face imposibilă în practică sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite de dreptul Uniunii (principiul efectivității) (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 decembrie 1976, Rewe-Zentralfinanz și Rewe-Zentral, 33/76, EU:C:1976:188, punctul 5, precum și Hotărârea din 6 octombrie 2020, La Quadrature du Net și alții, C-511/18, C-512/18 și C-520/18, EU:C:2020:791, punctul 223).
- 130 Cu toate acestea, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 104 și 105 din prezenta hotărâre, nu se poate ignora că articolul 14 alineatul (7) din Directiva 2014/41 impune în mod expres statelor membre să se asigure, fără a aduce atingere normelor procedurale interne, că în procedurile penale din statul emitent se respectă dreptul la apărare și echitatea procedurilor în cadrul evaluării probelor obținute prin intermediul ordinului european de anchetă, ceea ce implică faptul că o probă pe care o parte nu este în măsură să o pună în discuție în mod eficient trebuie să fie exclusă din procedura penală.

- 131 Având în vedere ansamblul motivelor care precedă, este necesar să se răspundă la a cincea întrebare că articolul 14 alineatul (7) din Directiva 2014/41 trebuie interpretat în sensul că impune judecătorului penal național să înlăture, în cadrul unei proceduri penale inițiate împotriva unei persoane bănuite de acte de infracționalitate, informații și probe dacă respectiva persoană nu este în măsură să pună în discuție în mod eficient aceste informații și aceste probe și dacă ele pot influența în mod preponderent aprecierea faptelor.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 132 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

- 1) Articolul 1 alineatul (1) și articolul 2 litera (c) din Directiva 2014/41/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind ordinul european de anchetă în materie penală**

trebuie interpretate în sensul că

un ordin european de anchetă care vizează transmiterea de probe aflate deja în posesia autorităților competente ale statului executant nu trebuie în mod necesar să fie emis de un judecător atunci când, în temeiul dreptului statului emitent, într-o procedură pur internă acestui stat, strângerea inițială a acestor probe ar fi trebuit să fie dispusă de un judecător, însă un procuror este competent să dispună transmiterea probelor menționate.

- 2) Articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2014/41**

trebuie interpretat în sensul că

nu se opune ca un procuror să emită un ordin european de anchetă care vizează transmiterea de probe aflate deja în posesia autorităților competente ale statului executant atunci când aceste probe au fost obținute în urma interceptării de către aceste autorități, pe teritoriul statului emitent, a unor telecomunicații ale tuturor utilizatorilor de telefoane mobile care permit, datorită unui software special și unui hardware modificat, o comunicație criptată end-to-end, cu condiția ca un astfel de ordin să respecte toate condițiile prevăzute, dacă este cazul, de dreptul statului emitent pentru transmiterea unor asemenea probe într-o situație pur internă acestui stat.

- 3) Articolul 31 din Directiva 2014/41**

trebuie interpretat în sensul că

o măsură care constă în infiltrarea de dispozitive terminale în vederea colectării datelor de trafic, de localizare și de comunicații ale unui serviciu de comunicații bazat pe internet constituie o „interceptare a telecomunicațiilor” în sensul acestui articol, care

trebuie să fie notificată autorității desemnate în acest scop de statul membru pe teritoriul căruia se află subiectul interceptării. În ipoteza în care statul membru care realizează interceptarea nu este în măsură să identifice autoritatea competentă a statului membru notificat, această notificare poate fi adresată oricărei autorități a statului membru notificat pe care statul membru care realizează interceptarea o consideră aptă în acest sens.

4) Articolul 31 din Directiva 2014/41

trebuie interpretat în sensul că

urmărește de asemenea să protejeze drepturile utilizatorilor vizați de o măsură de „interceptare a telecomunicațiilor” în sensul acestui articol.

5) Articolul 14 alineatul (7) din Directiva 2014/41

trebuie interpretat în sensul că

impune judecătorului penal național să înlăture, în cadrul unei proceduri penale inițiate împotriva unei persoane bănuite de acte de infracționalitate, informații și probe dacă respectiva persoană nu este în măsură să pună în discuție în mod eficient aceste informații și aceste probe și dacă ele pot influența în mod preponderent aprecierea faptelor.

Semnături